

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Φιλοσοφίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΦΣ2.7	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5-8
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Προσεγγίσεις του χρόνου: Αριστοτέλης, Αυγουστίνος, Καντ, Μπερξόν		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		3	10
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Σεμινάριο, Ειδικού υποβάθρου Ειδίκευσης γενικών γνώσεων Ανάπτυξης δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<p>Με το πέρας του Σεμιναρίου, οι φοιτητές/τριες αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να έχουν εξοικειωθεί με τα κείμενα. • Να κατανοούν τις βασικές έννοιες που συνδέονται με τον χρόνο και τον τρόπο με τον οποίο σχετίζονται μεταξύ τους. • Να έχουν αφομοιώσει τις θεωρίες του Αριστοτέλη, του Αυγουστίνου, του Καντ και του Μπερξόν. • Να είναι σε θέση να εντοπίζουν τις πιθανές αδυναμίες που παρουσιάζει καθεμιά από τις παραπάνω θεωρίες. • Να διατυπώνουν δικές τους ιδέες και προβληματισμούς.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Τι είναι ο χρόνος; Υπάρχει και, αν ναι, με ποιον τρόπο; Είναι μια απόλυτη οντότητα ή ένα σχετικό μέγεθος; Μπορούμε να συλλάβουμε έναν χρόνο χωρίς μεταβολή ή μια μεταβολή χωρίς χρόνο; Ποια είναι η φύση και οι μορφές του; Ανήκει περισσότερο στη φύση ή στο υποκείμενο; Πώς σχετίζεται με τον χώρο; Αποτελείται από μέρη και ποια είναι αυτά; Πώς ενσωματώνει στους κόλπους του το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον; Είναι ρευστός ή μετρήσιμος; Πώς σχετίζεται με τη μεταβολή και τον αριθμό; Αναπτύσσεται με κυκλικό ή με γραμμικό τρόπο; Ποια στοιχεία εμπλέκονται στον τρόπο με τον οποίο τον συλλαμβάνουμε;

Ο χρόνος αποτελεί ένα σύνθετο πρόβλημα που έχει λάβει ποικίλες φιλοσοφικές και επιστημονικές απαντήσεις. Για να τον κατανοήσουμε, θα πρέπει να διαλευκάνουμε πολλές άλλες έννοιες που συνδέονται μαζί του: γένεσθαι, μεταβολή, κίνηση, διαδοχή, επανάληψη, περιοδικότητα, ομοιογένεια, διάρκεια, στιγμή, μέτρο, αριθμός. Σε αυτό το πλαίσιο, οι συνεισφορές του Αριστοτέλη, του Αυγουστίνου, του Καντ και του Μπερξόν έχουν ιδιαίτερη αξία. Καθένας από αυτούς τους τέσσερις φιλοσόφους προσπαθεί να προσδιορίσει τη φύση χρόνου (δίνοντας περισσότερη έμφαση στην αντικειμενική ή στην υποκειμενική διάσταση) και να αναλύσει τα κύρια χαρακτηριστικά του. Οι προσεγγίσεις τους φωτίζουν τον χρόνο από διαφορετικές οπτικές γωνίες βοηθώντας μας να κατανοήσουμε καλύτερα αυτό το αντικείμενο.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Διά ζώσης</p>	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Χρήση ηλεκτρονικών βιβλιοθηκών - Παρουσιάσεις – διδασκαλία με εξειδικευμένο λογισμικό (ppt) - Διδακτικό υλικό, ανακοινώσεις & επικοινωνία μέσω της πλατφόρμας classweb - Επικοινωνία μέσω email 	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>
	<p>Εισαγωγικές διαλέξεις και παρουσιάσεις εργασιών</p>	<p>39</p>
	<p>Προετοιμασία για τα μαθήματα</p>	<p>26</p>
	<p>Προετοιμασία προφορικής παρουσίασης</p>	<p>60</p>
	<p>Συγγραφή εργασίας</p>	<p>125</p>
	<p>Σύνολο Μαθήματος</p>	<p>250</p>
	<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γλώσσα αξιολόγησης: ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά</p> <p>Για την αξιολόγηση, συνυπολογίζονται:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Η συμμετοχή στην τάξη - Η προφορική παρουσίαση - Η τελική γραπτή εργασία (περιεχόμενο, δομή, βιβλιογραφία, συμμόρφωση με τις προδιαγραφές μιας ακαδημαϊκής εργασίας).

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Κείμενα:

- Αριστοτέλης, *Φυσικά*, μετάφραση-εισαγωγή-επιμέλεια Βασίλης Κάλφας, Νήσος, Αθήνα, 2015. Ιδίως, Βιβλίο Δ', 10-14.
- Αυγουστίνος, *Εξομολογήσεις*, μετάφραση Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου, Πατάκης, Αθήνα, 1999. Ιδίως το Βιβλίο XI.
- Καντ Ιμάνουελ, *Κριτική του Καθαρού λόγου*, μετάφραση Αναστάσιος Γιανναράς, Παπαζήσης, Αθήνα, 1976. Ιδίως η «Υπερβατολογική αισθητική».
- Μπερεζόν Ανρί, *Τα άμεσα δεδομένα της συνείδησης*, μετάφραση Κωστής Παπαγιώργης, Καστανιώτης, Αθήνα, 1998. Ιδίως, το δεύτερο κεφάλαιο, «Η πολλαπλότητα των

συνειδησιακών καταστάσεων».

Μπερξόν Ανρί, *Η σκέψη και η κίνηση*, μετάφραση Γιώργος Καράμπελας, Ιριδανός, Αθήνα, 2017. Ιδίως, τα κεφάλαια «Το δυνατό και το πραγματικό» και «Η αντίληψη της αλλαγής».

- Γενικές Μελέτες.

Callahan, John F., *Four views of time in ancient philosophy*, Harvard University Press, Cambridge, 1948.

Van Fraassen, Basiaan, *An introduction to the philosophy of time and space*, Columbia University Press, New York, 1985.

Bardon Adrian, *A brief history of the philosophy of time*, Oxford University Press, New York, 2013.

- Συμπληρωματική βιβλιογραφία για τον χρόνο.

Πλάτων, *Τίμαιος*, μετάφραση Βασίλης Κάλφας, Πόλις 2009.

Πλωτίνος, «Περί αιωνιότητας και χρόνου», *Εννεάδες*, III, 7, μετάφραση Παύλος Καλλιγιάς, Ακαδημία Αθηνών, Αθήνα, 2004.

G. W. Leibniz & Samuel Clarke, *Correspondence*, επιμέλεια R. Ariew, Hackett, Indianapolis/Cambridge, 2000.

Χούσσερλ Έντμουντ, *Για τη φαινομενολογία της συνείδησης του εσωτερικού χρόνου*, μετάφραση Νίκος Σουελτζής, ΠΕΚ, Αθήνα, 2020.

Χάιντεγκερ Μάρτιν, *Η έννοια του χρόνου*, μετάφραση Δημήτρης Υφαντής, Ροές, Αθήνα, 2023.

Καστοριάδης Κορνήλιος, «Χρόνος και δημιουργία», στο *Ο θρυμματισμένος κόσμος*, μετάφραση Ζήσης Σαρίκας, Κώστας Σπαντιδάκης, Ύψιλον, Αθήνα, 1999.

Ράμφος Στέλιος, *Η αιωνιότητα και ο χρόνος, Πλωτίνου III 7 (45)*, Αρμός, Αθήνα, 2019.